

VIZUALIZACIJA POGLED NA VSTOPNO PLOŠČAD NA ZAHODNI STRANI GRADU PODČETRTEK

IDEJNA ZASNOVA REVITALIZACIJE GRADU PODČETRTEK V VEČNAMENSKI KULTURNI CENTER OBSOTELJA IN KOZJANSKEGA

magistrsko delo • Univerza v Ljubljani • Fakulteta za arhitekturo • Ljubljana, 2023

avtor: Alen Omerzel

mentor: prof. mag. Tomaž Krušec, u.d.i.a.
konzultant za konstrukcijo: doc. dr. David Koren, u.d.i.g.
konzultant za požarno varnost: doc. dr. Domen Kušar, u.d.i.a.
konzultant za akustiko: Saša Galonja, u.d.i.a.

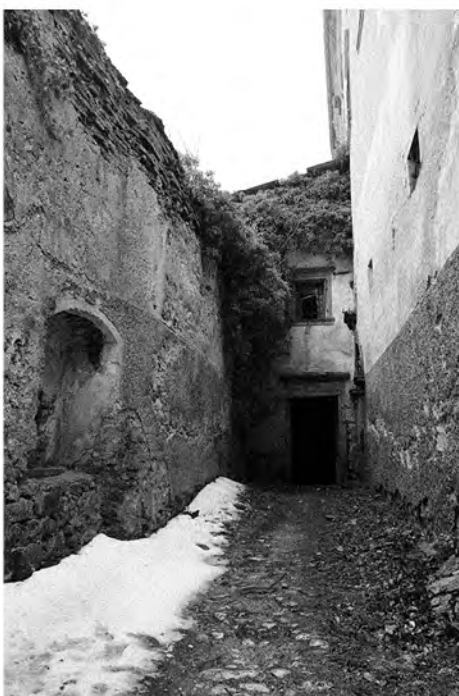
Slovenija se ponaša z bogato kulturno dediščino grajske arhitekture, ki je skozi tisoletno zgodovino odigrala izjemno pomembno vlogo na slovenskih tleh. Gradovi, ki so bili definirani na podlagi velike zemljiške posesti, so v prostoru nastopali kot gospodarska, upravna, obrambna in kulturna središča. Čeprav lahko gradove razumemo kot presleške srednjeveškega stavbarstva na slovenskih tleh, jih lahko po drugi strani razumemo kot simbol zatiranja slovenskega kmeta - tlačana. In prav ta negativen prizvok gradu je prišel do izraza z ukinitvijo fevdalne družbene ureditve sprejeta z zemljiško obvezo leta 1848. Med 2. sv. vojno in še desetletja po njej so številni gradovi bili porušeni, požgani, oropani ali bili deležni neprimerne namembnosti. Posledice mačehovskega odnosa do grajske arhitekture lahko v slovenskem prostoru opazujemo še danes, saj se ob pogledu na številne propadajoče grajske zidove še vedno sprašujemo, **kaj narediti z gradovi**.

Tako kot številne gradove po Sloveniji, je podobna neusmiljena usoda propadanja kulturne dediščine doletela tudi grad Podčetrtek. Grad Podčetrtek z bogato tisoletno zgodovino predstavlja kulturno dediščino z izjemnim družbenim pomenom, na kateri temelji kulturna identiteta krajanov Podčetrtek. Neposredna bližina gradu, ki se dviga nad srednjeveškim trgom, odpira pomembno vprašanje, s kakšnim programom ponovno oživeti kulturni spomenik, ki bo odgovarjal na potrebe sodobne družbe ter hkrati ohranil njegovo zgodovinsko kulturno vrednost.

S pomočjo celostne obravnave teoretičnih izhodišč grajske arhitekture, varstva kulturne dediščine, analiz širšega in ozkega okolja kraja Podčetrtek, naloga prepozna grad Podčetrtek kot nosilec kulturne identitete, v katerega je umeščen nov program **večnamenskega kulturnega centra Obsotelja in Kozjanskega**.

Današnji gospodarski ustroj kraja Podčetrtek temelji izključno na turistični dejavnosti, ki je pričela razvijati v 2. pol. 20. stol. v obliki zdraviliškega turizma (Terme Olinja). Razumevanje turistične dejavnosti na lokalni ravni, ki se kaže v izjemni prilagodljivosti in kakovosti turistične ponudbe, je odigralo ključno vlogo v njenem razvoju in kraj Podčetrtek uvrstilo med najmočnejše zdraviliške kraje. Na tem mestu se odpira pomembno vprašanje, kakšno vlogo ima turizem za prihodnost gradu Podčetrtek oz. kako lahko občina Podčetrtek s tržno logiko izkoristi današnje obliko turizma in ga preusmeri v polje kulturnega turizma. Grad Podčetrtek z novim programom večnamenskega kulturnega centra ne postane zgolj še ena turistična znamenitost namenjena turistom. Kot nosilec kulturne identitete okolja kraja Podčetrtek postane pomemben prostor srečevanja in izmenjave idej, ki prebivalcem širšega in ozkega okolja kraja Podčetrtek odpira nove možnosti kvaliteten izobraževalnega in kulturnega udejstvovanja.

Koncept arhitekturne zasnove večnamenskega kulturnega centra Obsotelja in Kozjanskega upošteva izhodišča občutljivega prostorskega, zgodovinskega in kulturnega konteksta, ki ga skozi stotletja v sožitju soustvarjajo grad Podčetrtek, grajski hrib ter ob njem vzhodno staro trško jedro Podčetrtek. Nov volumen kulturne dvorane s pripadajočim spremljevalnim programom vzpostavi podrejeni odnos do grajske substance na način, da je ta umeščen pod nivo terena na zahodni zunanji ploščadi.

presek skozi temelje in glavni vhod v grad

pregled na južno dvoriščno bazo

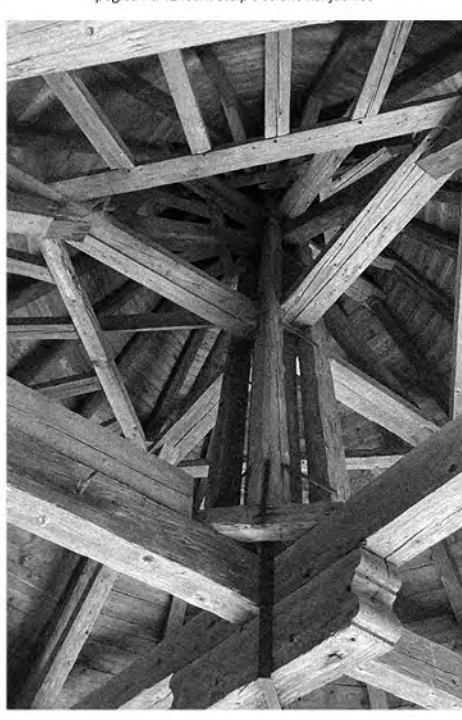
pregled na vzhodni stolp s strehe kuzpice

viša v 2. nadstropju južnega traktu

višnja dvorana

leseno ostrižje zahodnega stolpa

GRAD PODČETRTEK SITUACIJA

ARHITEKTURNA ZASNOVA NOVEGA VOLUMENA KULTURNE DVORANE

Povezovalna vloga grajskega dvorišča skozi zgodovino predstavlja izhodišče arhitekturne zasnove novega volumena kulturne dvorane. Arhitekturno zasnovano novega volumena sestavlja pet glavnih konstrukcijskih osi, ki sledijo smeri gabaritov grajskega dvorišča in tako definirajo arhitekturni ustroj novega volumena kulturne dvorane. Arhitekturna zasnova novi volumen deli na tri dele: Osrednji del v osi grajskega dvorišča predstavlja amfiteatralno stopnišče, ki definira glavni vhod v nov volumen kulturne dvorane, desni del volumna predstavlja kulturno dvorano ter levi del restavracije/kavarna.

ARHITEKTURNA ZASNOVA GRADU PODČETRTEK

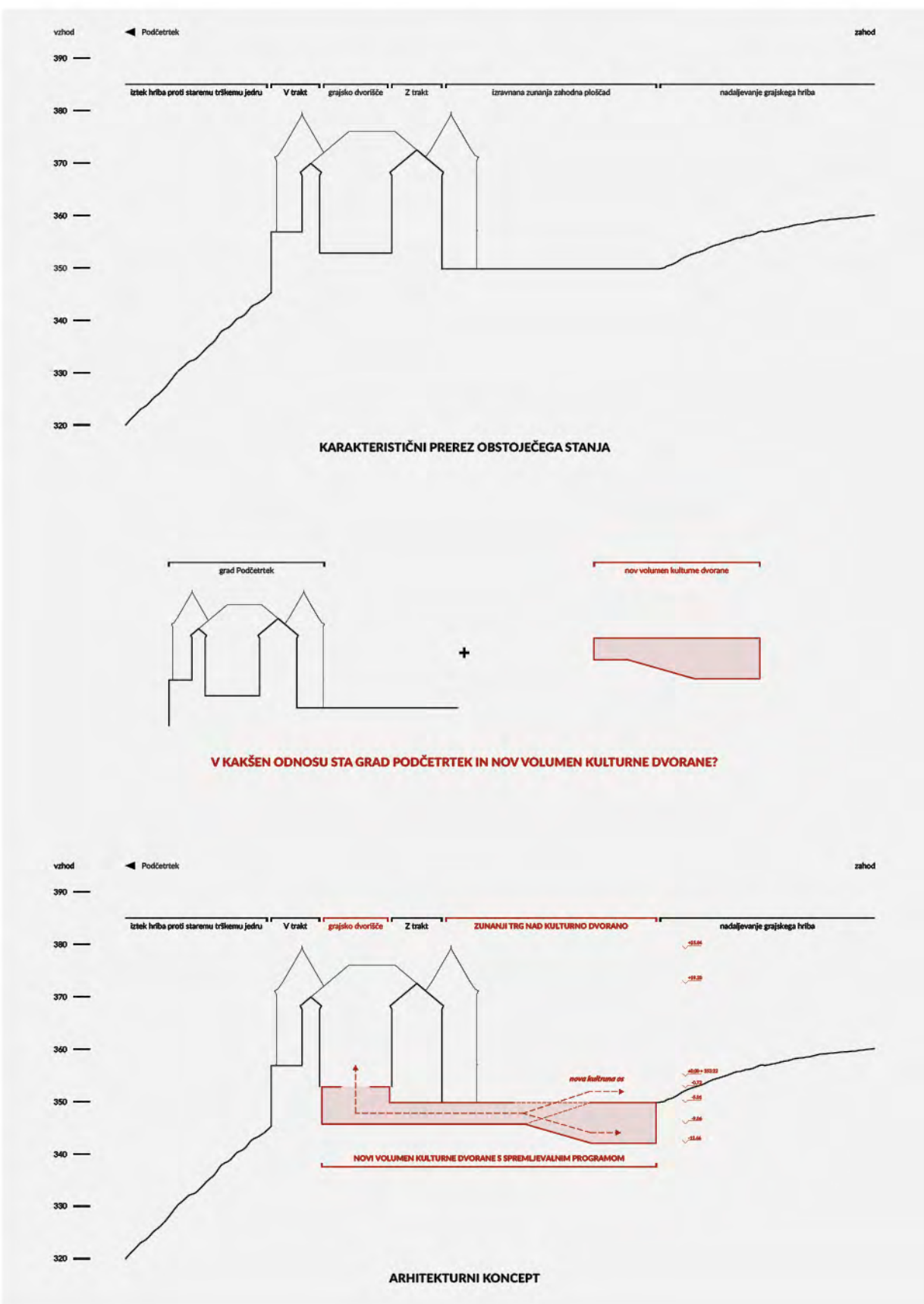
Koncept nove arhitekturne zasnove gradu oblikuje novo krožno pot, ki jo definirata obstoječi povezovalni hodnik z obstoječim grajskim stopniščem ter zahodni trakt, v katerega se naseli povezovalni program. Krožna tlorisna zasnova južnega trakta, se v celoti ohrani in tako južni trakt postane programski nosilec posamezne etaže. V prostor nekdanjega romanskega obrambnega stolpa v severnem traktu se umesti novo komunikacijsko jedro, ki ga oblikujeta dvigalo in odprto stopnišče. Z novim komunikacijskim jedrom se vzpostavi notranja povezava, ki povezuje grad z novim volumenom kulturne dvorane.

ARHITEKTURNI KONCEPT VEČNAMENSKEGA KULTURNEGA CENTRA

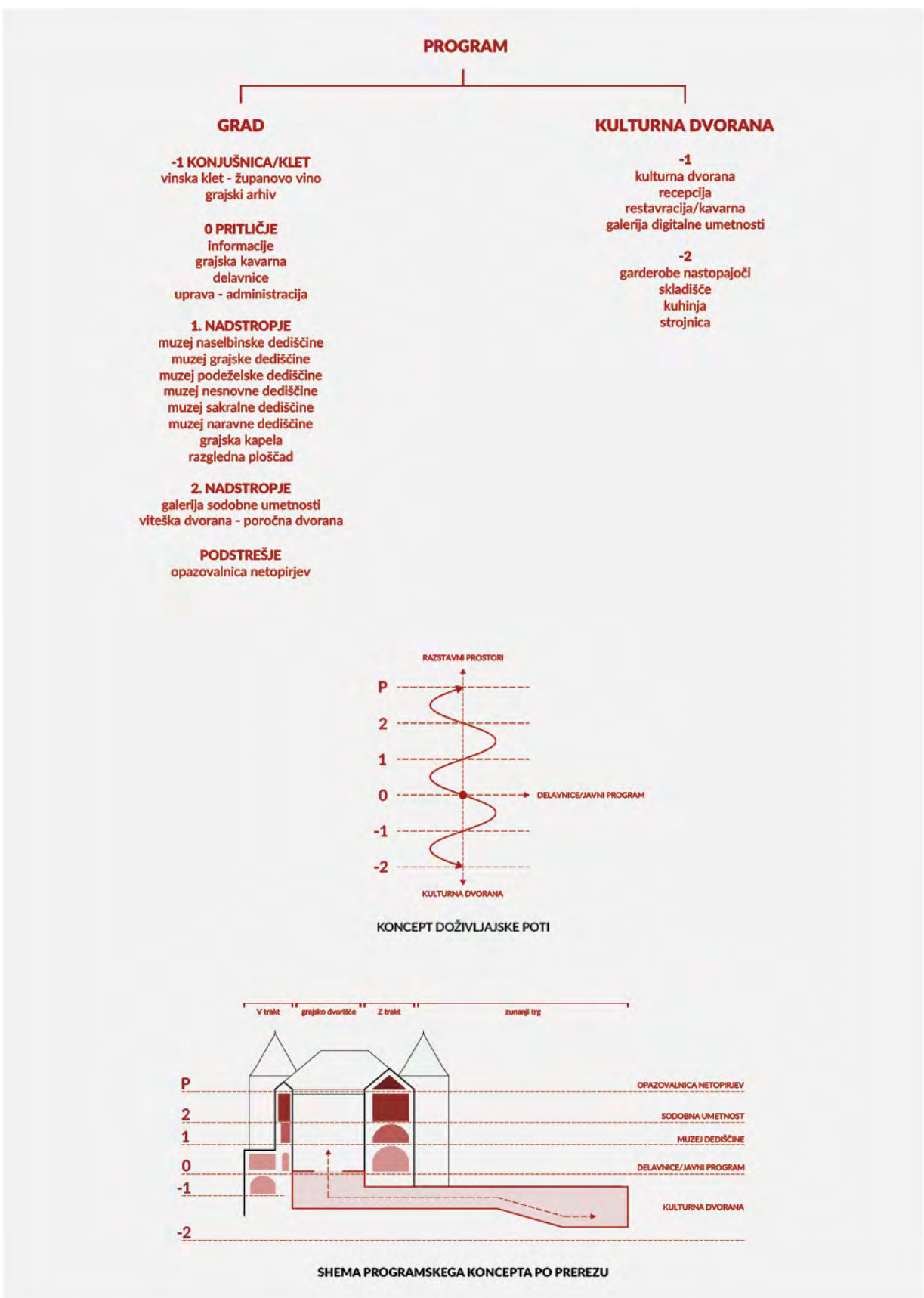
Arhitekturni koncept umestitve novega volumena kulturne dvorane vzpostavlja spojitljiv odnos do obstoječega, ki se kaže v popolnemu podrejanju danemu kontekstu na način, da ta v celoti ohranja obstoj, zgodovinski in prostorski kontekst. Arhitekturni koncept volumena kulturne dvorane izkoristi dano topografijo terena in volumen kulturne dvorane umesti pod izravnano ploščad na zahodni strani gradu. Arhitekturni koncept tako vzpostavi novo kulturno os, ki zunanjo ploščad in volumen kulturne dvorane pod zahodnim traktom preko grajskega strja poveže z gradom.

PROGRAMSKI KONCEPT

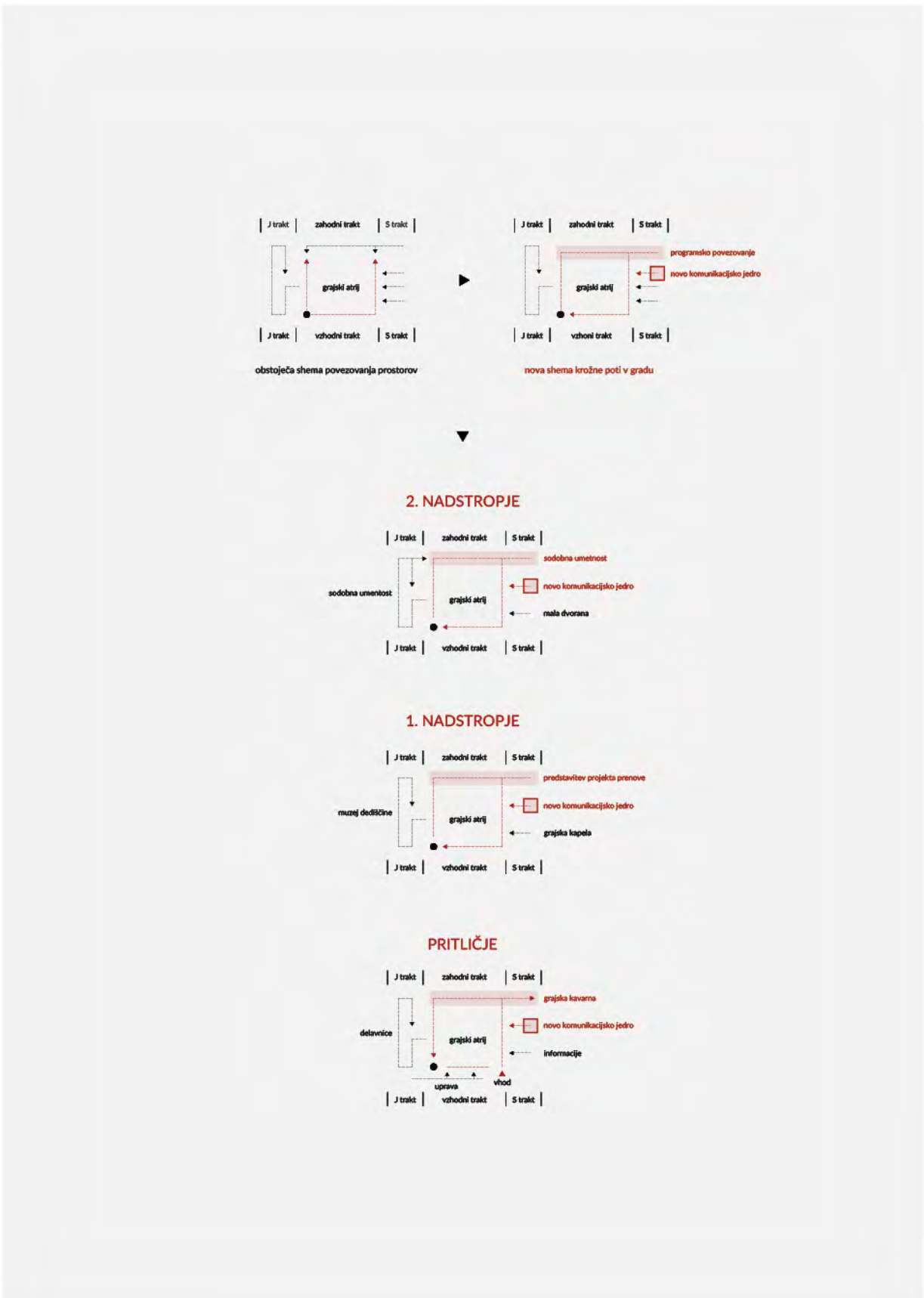
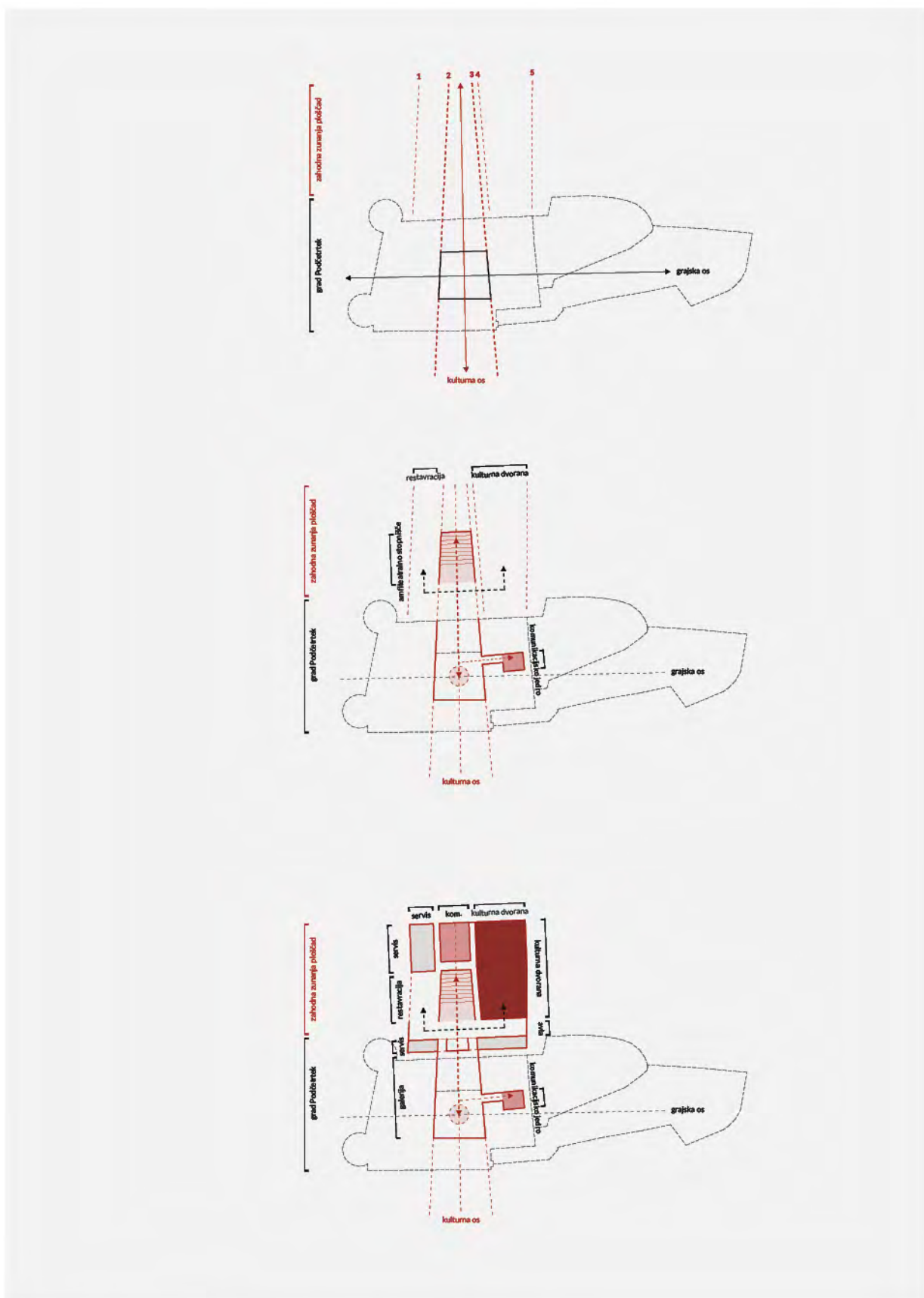
Koncept umeščanja glavnih programskih sklopov večnamenskega kulturnega centra po prerezu kulturne spomenika temelji na doživljajski poti, preko katere obiskovalec celostno spoznava grajsko substanco. Doživljajska pot je zato po celotnem prerezu kulturnega centra razpeta med razstavnimi prostori v nadstropjih gradu ter novim volumenom kulturne dvorane umeščene pod nivo zahodne zunanje ploščadi. K strmenju kvaliteten programskega koncepta so programski sklopi razdeljeni po posameznih etažah in se med seboj ne mešajo. Na ta način je vzpostavljena berljiva programska shema kulturnega centra.

ARHITEKTURNI KONCEPT

SHEMA PROGRAMSKEGA KONCEPTA PO PREREZU

VIZUALIZA

VIZUALIZACIJA VITEŠKA DVORANA - POROČNA DVORANA

